

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyē kiṣkindhākāṇḍē

॥ dvāviṃśaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ dvāviṃśaḥ sargaḥ ॥

vālinā sugrīvāṅgatau prati manasō vārtā nivēdya
svaprāṇānāṃ parityāgaḥ

vīkṣamāṇastu mandāsuh
sarvatō mandamucchvasan |
ādāvēva tu sugrīvaṃ
dadarśānujamagrataḥ ॥ 4.22.1 ॥

taṃ prāptavijayaṃ vālī
sugrīvaṃ plavagēśvaram |
ābhāṣya vyaktayā vācā
sasnēhamidamabravīt ॥ 4.22.2 ॥

sugrīva dōṣēṇa na mām
gantumarhasi kilbiṣāt |
kṛṣyamāṇaṃ bhaviṣyēṇa
buddhimōhēna mām balāt ॥ 4.22.3 ॥

yugapad vihitam tāta
na manyē sukhamāvayōḥ |

sauhārdaṃ bhrātryuktaṃ hi
tadidaṃ jātamanyathā || 4.22.4 ||

pratipadya tvamadyaiva
rājyamēśāṃ vanaukasām |
māmapyadyaiva gacchantam
viddhi vaivasvatakṣayam || 4.22.5 ||

jīvitaṃ ca hi rājyaṃ ca
śriyaṃ ca vipulāṃ tathā |
prajahāmyēṣa vai tūrṇa -
mahaṃ cāgarhitaṃ yaśaḥ || 4.22.6 ||

asyāṃ tvahamavasthāyāṃ
vīra vakṣyāmi yad vacaḥ |
yadyapyasukaramṃ rājan
kartumēva tvamarhasi || 4.22.7 ||

sukhārhaṃ sukhasaṃvṛddhaṃ
bālamēnamabāliśam |
bāṣpapūrṇamukhaṃ paśya
bhūmau patitamaṅgadam || 4.22.8 ||

mama prāṇaiḥ priyataramṃ
putraṃ putramivaurasam |
mayā hīnamahīnārthaṃ
sarvataḥ paripālaya || 4.22.9 ||

tvamapyasya pitā dātā
paritrātā ca sarvaśaḥ |

*bhayēṣvabhayadaścaiva
yathāhaṃ plavagēśvara || 4.22.10 ||*

*ēṣa tārātmajaḥ śrīmāṃ -
stvayā tulyaparākramaḥ |
rakṣasāṃ ca vadhē tēṣā -
magratastē bhaviṣyati || 4.22.11 ||*

*anurūpāṇi karmāṇi
vikramya balavān raṇē |
kariṣyatyēṣa tārēya -
stējasvī taruṇō'ṅgadaḥ || 4.22.12 ||*

*suṣēṇaduhitā cēya -
marthasūkṣmaviniścayē |
autpātikē ca vividhē
sarvataḥ pariniṣṭhitā || 4.22.13 ||*

*yadēṣā sādhviti brūyāt
kāryaṃ tanmuktasaṃśayam |
nahi tārāmataṃ kiñci -
danyathā parivartatē || 4.22.14 ||*

*rāghavasya ca tē kāryaṃ
kartavyamaviśaṅkayā |
syādadharmō hyakaraṇē
tvāṃ ca hiṃsyādamānitaḥ || 4.22.15 ||*

*imāṃ ca mālāmādhatsva
divyāṃ sugrīva kāñcanīm |*

udārā śrīḥ sthitā hyasyāṃ
 samprajahyānmṛtē mayi || 4.22.16 ||

ityēvamuktaḥ sugrīvō
 vālinā bhrāṭṛsauḥṛdāt |
 harṣaṃ tyaktvā punardīnō
 grahagrasta ivōḍurāḥ || 4.22.17 ||

tadvālivacanācchāntaḥ
 kurvan yuktamatandritaḥ |
 jagrāha sō'bhyanujñātō
 mālāṃ tām caiva kāñcanīm || 4.22.18 ||

tām mālāṃ kāñcanīm dattvā
 ḍṛṣṭvā caivātmajaṃ sthitam |
 saṃsiddhaḥ prētyabhāvāya
 snēhādaṅgamabravīt || 4.22.19 ||

dēśakālau bhajasvādya
 kṣamamāṇaḥ priyāpriyē |
 sukhaduḥkhasahaḥ kālē
 sugrīvavaśagō bhava || 4.22.20 ||

yathā hi tvam mahābāhō
 lālitaḥ satataṃ mayā |
 na tathā vartamānaṃ tvāṃ
 sugrīvō bahu manyatē || 4.22.21 ||

nāsyāmitrairgataṃ gacchē -
 rmā śatrubhirarindama |

bharturarthaparō dāntaḥ
sugrīvavaśagō bhava || 4.22.22 ||

na cātipraṇayaḥ kāryaḥ
kartavyō'praṇayaśca tē |
ubhayaṃ hi mahādōṣaṃ
tasmādantaradṛg bhava || 4.22.23 ||

ityuktvātha vivṛttākṣaḥ
śarasampīḍitō bhṛśam |
vivṛtairdaśanairbhīmai -
rbabhūvōtkrāntajīvitaḥ || 4.22.24 ||

tatō vicukruśustatra
vānarā hatayūthapāḥ |
paridēvayamānāstē
sarvē plavagasattamāḥ || 4.22.25 ||

kiṣkindhā hyadya śūnyā ca
svargatē vānarēśvarē |
udyānāni ca śūnyāni
parvatāḥ kānanāni ca || 4.22.26 ||

hatē plavagaśārdūlē
niṣprabhā vānarāḥ kṛtāḥ |
yasya vēgēna mahatā
kānanāni vanāni ca || 4.22.27 ||

puṣpaughēṇānubaddhyantē
kariṣyati tadadya kaḥ |

yēna dattaṃ mahad yuddhaṃ
gandharvasya mahātmanaḥ || 4.22.28 ||

gōlabhasya mahābāhō -
rdaśa varṣāṇi pañca ca |
naiva rātrau na divasē
tad yuddhamupaśāmyati || 4.22.29 ||

tataḥ ṣōḍaśamē varṣē
gōlabhō vinipātitaḥ |
taṃ hatvā durvinītaṃ tu
vālī daṃṣṭrākarālavān |
sarvābhayaṅkarō'smākaṃ
kathamēṣa nipātitaḥ || 4.22.30 ||

hatē tu vīrē plavagādhipē tadā
plavaṅgamāstatra na śarma lēbhirē |
vanēcarāḥ siṃhayutē mahāvanē
yathā hi gāvō nihatē gavāṃ patau || 4.22.31 ||

tatastu tārā vyasanārṇavaplutā
mṛtasya bharturvadanaṃ samīkṣya sā |
jagāma bhūmiṃ parirabhya vālinaṃ
mahādrumaṃ chinnamivāśritā latā || 4.22.32 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmikiyē ādikāvye
kiṣkindhākāṇḍē dvāviṃśaḥ sargaḥ ||